

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Sitne aliqua donatio gratuita, vel onerosa, temporalis pro spirituali, iure
Ecclesiastico prohibita sub specie simoniae. Punct. 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

beneficio vocando prouideat: & ita tenet Tolet. cap. 90. num. 4. Valen. disp. 6. quæst. 16. part. 3. ver. in contrarium. pag. 1654. Man. Rodrig. cap. 94. num. 2. in prima conclusione. & cap. 60. num. 5. Ex quo fit, si te sentias obligatum antidotali obligatione pro beneficio impenso, potes hanc obligationem compensare muneribus, obsequiis, & aliis huiusmodi: ita supradicti doctores. Item est, si resignes beneficium ea intentione, & spe, vt alterum tibi à superiote conferatur, alias non resignaturus, non eris simoniacus si non intendas obligare superiorem obligatione alla præter antidotalem: ita expressè Valen. disp. 6. q. 13. p. 3. versunt tamen. pag. 1660. cum Soto quæst. 7. artic. 2. & colligit, ex cap. unico, de Rerum permutat. in 6. & consensit Man. Rodrig. 2. sum. cap. 56. num. 8. sine Farinac. aliis relatis lib. 1. cons. 75. num. 3. 4. & 48. & 53. post medium. & 68. & n. 8. in fine. Et addit Valen. hoc etiam verum esse, est prædictam spem verbis, aut scripto exprimat superiori: quia quod licet optare, licet etiam verbis exprimere, & in iure nullibi reperitur prohibitum, ne talis spes exprimat.

3. Dubitant tamen doctores, an si spirituale principaliter detur ob hæc munera, & obsequia temporalia, vel econtra hæc obsequia, & munera temporalia propter spirituale consequendum principaliter habeant, sit sufficiens ad simoniacum contractum constituendum. Affirmat Gabr. in. 4. disp. 25. q. 2. Adrian. quodlibet. 9. Nauarr. cap. 23. n. 101. Covarru. lib. 1. var. resolut. c. vlt. n. 3. & videtur esse de mente D. Thom. 2. 2. quæst. 100. art. 5. ad 3. & quodlibet. 8. art. 11. vbi ait illicitum esse ire ad Ecclesiam propter distributiones quotidianas principaliter tanquam propter finem, quamuis non, si propter eas eatur, tanquam propter finem secundarium.

Decendum tamen est cum Soto lib. 9. de iustit. q. 6. art. 2. ante resolutionem ad argumenta, & Victor. relect. de Simonia num. 33. & seg. & Valen. disp. 6. quæst. 16. p. 3. ver. sed possum pag. 1651. Suarez latissime lib. 4. c. 44. à num. 11. aliis relatis Farinac. supradictis locis allegatis, dationem spirituales propter temporale, aut econtra principaliter constituere simoniam, casu quo aliqua pactio interueniat: nam seclusa pacto ne certum est emptionem, & venditionem esse non posse, nec contractum, & consequenter neque simoniam: imò neque ad peccatum mortale damnandum est, sicut qui propter vanam laudem principaliter recitat, aut elemosinam tribueret, non damnatur peccati mortalis, sed solum ei dicitur recepisse mercedem suam: & secundum hanc doctrinam explicandus est Text. in cap. tua nos, de Simonia: vbi de eo qui ad cononiarum rogauit admitti, dicitur, si ea intentione ducatur, vt per temporalia bona spiritualia valeat adipisci, & clericis qui eum in fratrem admittunt non essent ad eum, nisi commoda temporalia perciperent, admittunt, sine dubio tam iste, quam illi apud districtum iudicem culpabiles iudicantur. Explicari enim debet de intentione, quia per temporalia bona, tanquam per pretium spiritualia valeat adipisci, non de intentione, quia per temporalia bona liberaliter donata sperat spiritualia adipisci.

4. Dico secundo: donatio temporalis cum obligatione, & pacto dandi spirituale non constituit ex natura rei emptionem, & venditionem simoniacam: nec Glossa in c. significatum, de Præbendis, & ibi Panor. in n. 8. & Glossa in c. vlt. 21. quæst. 2. per Textum ibidem tenet Cateranus quæst. 10. art. 3. Soto q. 7. artic. 2. Victor. relect. de Simonia 2. p. num. 10. Redoanus p. 2. c. 17. Valen. disp. 6. q. 16. p. 3. vers. ad secundam rationem. Gutier. canon. quæst. cap. 29. num. 13. Suarez lib. 2. cap. 46. à num. 4. qui alios referunt, & est communis, & in praxi omnino recepta. Hac enim ratione licet cum beneficiario pacisci de stipendio pro Missis dicendis, sacramentis ministrandis. Item fructus beneficii, decimæ, & oblationes ea conditione, & pacto donantur, vt beneficiarius sacra præter ministeria. Adde illicitum esse relinquere annuos redditus in annuerialis, & fundatione capellæ cum obligatione tot sacrificia celebrandi, & tamen hæc obligatio non sufficit ad constituendam veram emptionem, & venditionem. Ergo optime stat esse donationem cum obligatione, & pacto, atque adeo quasi contractum onerosum absque simonia. Ratio est: quia in his casibus non datur pecuniam pro re spirituali ex voluntate, quia velis tantum æstimare pecuniam, quantum æstimas rem spirituales, seu ex voluntate quia velis temporale cum spirituali commensurare: hoc enim est, quod necessitudo requiritur ad propriam emptionem, & venditionem: sed donas pecuniam in sustentationem ministri non absoluit, sed sub conditione ministrandi sacramenta tibi, & celebrandi sacrificia. Quod licitum, & honestum esse videtur.

5. Ex dictis ergo fit ad contractum emptionis, & venditionis necessitudo requiritur dationem pecuniam procedere ex voluntate commensurandi illam cum re spirituali, ac illam tantum æstimandi. Seclusa autem hæc voluntate, etiam si detur spirituale vt temporale consequatur, vel etiam detur temporale cum obligatione donandi spirituale, nulla erit propriè simonia. Dixi ex natura rei: nam iure Ecclesiastico in materia beneficii quilibet donatio cum pacto constituit simoniam, vt videbimus. De aliis vero materiis pergitis inuestigare.

Sine aliqua donatio gratuita, vel onerosa temporalis pro spirituali iure Ecclesiastico prohibita sub specie simoniae.

S V M M A R I V M.

1. Possit fieri ab Ecclesia hæc prohibitionem certum est.
2. Donatio liberalis ab eo qui ordinatur pro ordinatione, vsu pallij, &c. non videtur sub specie simoniae prohibita.
3. Quid stante Tridentino possint examinatores Synodales occasione examinis recipere?
4. An in sacramento recipiendo sit prohibita gratuita donatio? Resoluitur non esse.
5. Quid de Prælatu, eius visitatoribus, & familiaribus?
6. Nulla donatio gratuita, neque onerosa, quæ venditio, aut emptio non sit extra materiam beneficiorum titulo Religionis est prohibita.

1. Possit Ecclesiam donationem temporalem non solum onerosam, sed etiam gratuitam, si fiat pro spirituali consequendo, prohibere ob reuerentiam rerum sacrarum, & ne videantur commutari, & donis temporalibus obtineri, nemini est dubium. Posita autem hæc prohibitionem donatio illa erit contra Religionem, atque adeo simoniaca, vt late probat Suar. tom. 1. de Relig. lib. 4. c. 49. à n. 1. Videndum tamen est, an Ecclesia hæc prohibitionem fecerit, & illius transgressionem simoniae peccatis subiecerit.

2. Primò adducitur ad probandam hanc prohibitionem esse cap. 1. de Simonia, vbi Gregorius Pontifex prohibet donari aliquid ab eo qui ordinatur, pro ordinatione, vel vsu pallij, seu chartis, atque pastellis. Verum hæc prohibitio declarata esse videtur in c. sicut Episcopum 1. q. 1. vbi non prohibetur ordinato, quin possit aliquid dare sponte, prohibetur tamen si ex pacto, aut exactus, & peritus donet. Ex quibus constat non prohiberi in his capitibus donationem liberalem etiam peccatam, quando non petitur, vt talis exigitur: quodque confirmari abundè potest, ex princip. cap. 1. de Simonia & ex princip. cap. sicut Episcopum: in quibus locis dicitur non licere Episcopo manum, quam imponit, vendere: vendite autem, bene explicat ibi Glossa non consistit gratuitum contractum: quia venditio non procedit sine pretio, & commutatione vni pro alio, leg. 2. §. sine pretio, §. de contrahenda empt. & aliis relatis Glossa ibi: Non igitur ex huiusmodi capitibus aliqua prohibitio specialis colligi potest.

Secundò efficacius probatur gratuitam donationem prohibitam esse, si fiat ad consequendos ordines ex Concil. Trid. sess. 21. cap. 1. de reformatione, vbi ait Concilium in hæc verba: Quoniam ab Ecclesiastico ordine omnis auaritiæ suspicio abesse debet, nihil pro collatione quorumcumque Ordinum, etiam clericalis tonsuræ, nec pro literis dimissorijs, aut testimonialibus, nec pro sigillo nec alia quacunque de causa etiam sponte oblatum Episcopi, & alij Ordinum collatores, & eorum ministri quouis prætextu accipiant. Notarij verò in his tantum locis, in quibus non viget laudabilis consuetudo nihil accipiendi pro singulis literis dimissorijs aut testimonialibus, decimam tantum vnius aurei partem accipere possint, dummodo eis nullum salarium constitutum pro officio exercendo: nec Episcopo ex Notarij commodis aliquid emolumentum ex eisdem Ordinum collationibus directè, vel indirectè prouenire possit. Tunc enim gratis operam suam præstare omnino decernit contrarias taxas, ac statuta, & consuetudines immemorales quorumcumque locorum, quæ potius abusus, & corruptelæ simoniacæ prauitati fauentes nuncupari possunt penitus cassando, & interdicens. Et qui secus fecerint tam dantes, quam accipientes ultra diuinam vltionem pœnas à iure iniustas incurrant: Ex quo decreto constare videtur non solum donationes onerosas datas in sustentationem personæ, sed etiam sponte oblatas prohibitas esse, tanquam simoniacæ prauitati fauentes, atque adeo huius decreti transgressores esse simoniacos. Verum si hæc oblationes, & munera sponte dentur, & non in commutationem: nulla simonia est etiam ex iure Ecclesiastico, tener Lessius lib. 2. cap. 35. dub. 10. num. 61. sine. Suarez 2. 5. in 3. p. disputat. n. 31. sess. 4. num. 23. in fine. Ratio est: quia si quis, ob quem hæc omnia prohibet Concil. non est simonia, sed affectus auaritiæ, vt constat ex principio illius decreti: intendit enim ab Ecclesiastico Ordine omnem auaritiæ suspensionem abesse. Quod verò postea dicit contrarias taxas, & consuetudines simoniacæ prauitati fauere, in causa non est, vt dicamus esse simoniacas, sed simoniæ fauere, quatenus auaritiæ radix est, & fomentum simoniæ. Est igitur huiusmodi transgressio vitium auaritiæ ob cuius commissionem,

missionem, si in gravi materia sit (qualis illa censeri debet, quæ sufficit ad animam corrumpendum), poena excommunicationis infligitur. Hæc enim imposta erat in Conc. II. Brachar. *cap. 3.* & in hoc decreto concilij censetur renovata.

Adverto tamen supradictam decretum intelligi debere de dantibus spontaneè ante Ordinem receptionem, & de illis qui postmodum ex obligatione præcedenti tribuant. Secus verò dicendum de illis, qui iam obtento Ordine aliquid dant spontaneè, aut quasi coactè, ut possint obtinere literas dimissorias, &c. ita expressè Salzedo in *pract. crim. c. 27. pag. 123. S. poterit tamen notarius*, & reddit rationem quia talis oblatio ex ambiguitate petitione non processit. Idem tenet Man. *2. r. summi. cap. 56. num. 6. circa medium. & cap. 58. num. 10. cum Balt. Altamir. in tract. de visitat. in verbis concilij qualitercumque n. 26. & Lessius dub. 10. n. 62.*

Secundò aduerto multis in locis amplius exigi à notariis, quam decem aurei partem, & tunc dantes omnino excusandos esse: quia non est mens concilij, ut literis illis careant: redimunt enim vexationem sibi factam: ita Lessius *illo c. 35. dub. 10. n. 62.* Et idem est in beneficiis, si quasi coacti solvant aliquid pro collationibus, vel admissione ad possessionem: ut tradit Rebuff. *tit. quot modis beneficia acquirantur. n. 13. & fauet Suar. de Relig. c. 1. lib. 4. cap. 48. n. 11.* Nicolaus Garcia de *benefic. 8. p. c. 1. n. 93. & seq.* quia videtur esse quedam redemptio vexationis: imò addendum existimo cum Lessio *suprà*, accipientes excusari posse consuetudine, quæ est coruptela videatur ob speciem mali, tamen mala non est, quando non exigitur temporale in commutationem spiritualis, & licet concilium contrarias taxas, statuta, consuetudines immemorales aboleverit, non tamen irritavit, neque annullavit sequentes consuetudines, ratione quarum hæc exactio honestari potest, si iam processit tempus requisitum ad consuetudinem adversus legem canonicam inducendum.

3. Tertiò adducitur ad probandam gratuitam donationem temporalis pro spirituali prohibitam esse ut simoniacam, decretum Concilij Trident. *sess. 22. c. 18. de reformat.* ubi prohibentur examinatores Synodales occasione examinis in beneficiis facti quidquam ante vel post recipere, alioquin simoniæ vitium dicuntur incurrisse tam ipsi examinatores, quam dantes: à qua simonia absoluti nequeunt (scilicet dantes) nisi dimissis beneficiis, quæ quomodocumque antea obtinebant, & ad alia in posterum inhabiles reddantur. Ex quibus verbis videtur gratuita etiam donatio prohiberi: Siquidem sunt ita absoluta: & ita censet Suarez *lib. 4. cap. 49. n. 1. sine.*

Verum meo iudicio non colligitur ex hoc textu liberalem donationem prohibitam esse, imò neque illam, quæ daretur in stipendium: cum nullum verbum in supradicto decreto talem prohibitionem declarans, & mandatum quoad fieri potest benignius interpretari debemus, præcipue in materia simoniæ, quæ est vitium gravissimum, & poenæ impostæ gravissimæ. Adde hoc decretum, ut constat ex marginali ibi, refertur, & relationem facit, ad *cap. 24. dist. in quo sol. receptio pecuniæ propter Ordinis examinationem, tanquam pro ipsius commutatione, & pretio prohibetur*: ait enim: cauere debent examinatores ad Ordines, ne aut in fauoris gratia, aut cuiuscumque muneris cupiditate illecti à vero deiciant, ut indignum, & minus idoneum ad sacros Ordines suscipiendos Episcopi manibus applicent. Quod verò non de gratuito bono, sed de eo, quod tanquam pretium datum est loquatur, constat ex sequentibus verbis: Quod si aliter fecerint, & ille qui indignè accesserit ab altari remouebitur, & illi qui donum sancti Spiritus vendere conati sunt, coram Deo iam condemnati Ecclesiastica dignitate carebunt: Ecce quomodo de venditione rei spiritualis loquitur. Adde loqui de illo, qui approbaret indignum, & minus idoneum. Quod autem per modum stipendij sui laboris possit aliquid examinatores fructibus beneficij assignari ab Episcopo, & applicari, tradit expressè P. Nauarra de *restit. lib. 2. c. 2. num. 188.* & P. de Ledefina *2. part. summi. tract. 7. cap. 1. concl. 7. circa 13. difficultatem*: Vbi dicit esse communem sententiam omnium doctorum, & praxim receptam in Ecclesiis Hispaniæ: & ita decidit in Concilio Provinciali Compostell. *act. 2. decreto. & act. 2. decreto 24. vers. Horum verò.* Efficitur ergo prohibitionem Concilij intelligendam esse de receptione per modum pretij, & commutationis vnus rei pro alia, non de receptione in stipendium. Vel secundò respondere possumus prohiberi aliquid accipi ultra stipendium: vel tertiò prohiberi examinatores aliquid recipere pro approbatione concedenda: hoc enim esset recipere pro iure spirituali ad beneficium, cum per approbationem ius acquiratur approbato ad beneficium: & ita interpretatur Ledefin. *suprà*, & indicat August. Barbosa *3. p. de possess. Episcop. alleg. 60. num. 54. & in remissionib. concilij*: ubi adducit Farinac. *conf. 75. n. 3. & 48.* dicentem generale esse nunquam simoniam committi absque pacto, & conventione præcedente: & tradit Zerola *2. p. de praxi Episcopali, verbo dimissoria*, §. 7. cum Nauarra. *conf. 67. de Simonia*, & addit simoniam non esse dare

aliquid minus examinatores non ut approbetur idoneus, cum sit alias sufficiens, sed ad captandam eorum benevolentiam.

4. Quartò adducitur, *cap. emanati. q. 1. ubi gratuita donatio in Sacramento suscipiendo videtur prohiberi*, ne sacerdos quod gratis accipit, pretio distrahere videatur. Sed tene inspecta non prohibetur ita gratuita donatio, sed exactio nummorum in commutationem spiritualis donati, ut Glossa ibi: & ex *cap. seq. constar.* Addunt aliqui pro illo tempore ob varia incommoda etiam largitionem liberalem esse prohibitam, statim verò cessare.

5. Vltimò adducitur, *cap. 1. §. penult. de censibus, lib. 6.* ubi prohibentur Prælati, & eius visitatores, & familiaritates ne aliquid qualitercumque oblatum ultra debitas procuraciones recipiant: & pro ratione redditur, ne quæ sua sunt videantur querere, sed quæ Iesu Christi. Verum hæc ipsa ratio probat non esse simoniam: cum potius sit vitio vitioque vitioque questus, & iniustitiæ, quàm simoniæ: & ideo non continetur hæc prohibitio sub titulo de simonia. Et eodem modo explicandus est Textus in *cap. statutum. de Rescript. §. in super*: ubi est prohibitio, ne delegatus ultra esculenta, & poculentia accipiat etiam gratis oblata, nec magis ab vna parte, quàm ab alia exactiones petat. Non enim ex his verbis simonia colligitur horum transgressio. Tum quia non est sub titulo de Simonia. Tum etiam quia ratio prohibitionis est, ne litigantes grauentur, neve corrumpantur iudices, &c.

6. Quocirca non inuenio donationem aliquam gratuitam esse prohibitam intuitu Religionis, & tanquam simoniacam damnationem, tam ex parte recipientis, quam consentientis, imò neque aliquam donationem onerosam quæ venditio, aut emptio non sit (extra materiam loquor beneficiorum) & in foro conscientiæ; nam in foro externo quæcumque donatio fiat cum onere dandi spirituale: nisi iam sit ab Ecclesia approbata, semper præsumitur dari pro ipso spirituali in commutationem: ac proinde, ut simoniaca puniatur: in foro tamen conscientiæ, simonia non erit, sed vel iniustitiæ, vel aliud vitium, ut ex iis quæ de materia simoniæ latius dicemus, constabit.

PUNCTVM VI.

Quæ voluntas requiratur, & sufficiens sit ad Simoniam?

SVM MARI VM.

1. Aliqui affirmant simoniam committi, esto non habent intentionem promissum implendi.
2. Simonia conventionalis non est in supradicto casu.
3. Satis est fundamentum n. 1. ad aucto.

1. Diximus in princ. huius disputat. ad simoniam requiri studiosam, id est dei veram voluntatem emendi, vel vendendi, hoc est commutandi spirituale pro temporali. Vt ergo hæc exactius intelligantur, dubitant doctores: an promissio dandi spirituale pro temporali absque voluntate implendi promissum, veram simoniam constituere possit: quod idem est, ac interrogare: an voluntas emendi, vel vendendi necessario sit ad simoniam requisita, vel an possit esse simonia realis, seu conventionalis absque mentali?

In qua re Nauarra in *comment. ad cap. vlt. de Simonia, num. 10. & cap. 23. num. 106. §. ad 3.* existimat committi veram simoniam, etiam ex parte illius, qui intentionem non habet dari promissum. Mouetur; quia sic promittens intendit media sua promissione licet facta, & deceptorie obligare aliam ad dandum beneficium. Ergo iam aliquo temporali consequitur spirituale: siquidem ipsa promissio, qua spirituale consequitur, temporalis est, & pretio æstimabilis qua onerosa multis periculis obnoxia.

2. Nihilominus tamen communior sententia est, & mihi probanda non committi simoniam conventionalem in hoc casu: ita tenet Caietan. *2. 2. Opus. tract. 9. g. 2. Soto de iustit. lib. 9. q. 8. arr. 1. S. dubium. Tolet. sum. lib. 5. cap. 90. num. 4. Petr. Nauarra lib. 2. cap. 2. difficult. 12. num. 391. in secunda edit. Lessius lib. 2. cap. 35. dub. 1. sine. Suarez lib. 4. c. 42. num. 4. Arag. 2. 2. q. 100. arr. 6. concl. 3. pag. 1171. Man. Roding verbo simonia, cap. 56. n. 6. Valent. disp. 6. q. 16. p. 5. vers. ex quo intelligi potest, pag. 1669.*

Ratio est, quia carens animo donandi spirituale pro temporali, aut e contra, caret etiam animo emendi, vel vendendi: emptio enim, & venditio est datio, & commutatio vnus pro alio: non igitur esse potest simoniæ ex recepta definitione simoniæ. Peccat tamen qui sic fictè contrahit, grauissimè. Tum quia alii inducit ad simoniam saltem metalem. Tum quia exterius opus simoniacū facit. Non tamen ut bene aduertunt omnes supradicti DD. poenas à iure inflictas simoniæ incutit.